

Kainuun liiton lausunto hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Mhall 19.08.2024 § 120
210/00.04.00/2024

Hallitusohjelmaan sisältyvässä valtion aluehallinnon uudistuksessa tavoitteena on vahvistaa ja yhdenmukaistaa lupa- ja valvontakäytäntöä alueesta riippumatta sekä sujuvoittaa prosesseja ja palvelua. Lisätietoja hankkeesta on verkko-osoitteessa: <https://vm.fi/aluehallintouudistus>

ja hankeikkunassa: <https://vm.fi/hanke?tunnus=VM114:00/2023>

Hallitusohjelman kirjaus uudistuksesta alkaa seuraavasti:

"Valtion aluehallinnon uudistuksen tavoitteena on vahvistaa yhdenmukaista lupa- ja valvontakäytäntöä alueesta riippumatta ja sujuvoittaa lupaprosesseja. Kehittämisen pääperiaatteena on monialaisuus."

Elinvoimakeskuksia koskeva kohta hallitusohjelmassa on seuraava: "ELY-keskusten puitteissa järjestetyn hallinnon osalta lähtökohtana on monialainen valtion aluehallinto, joka kootaan nykyistä vahvemmillemme alueille Elinvoimakeskuksiin. Uudistamisessa huomioidaan käynnissä oleva TE-uudistus. Elinvoimakeskukset ja niiden alueet muodostetaan nykyisten täyden palvelun ELY:jen pohjalta mahdollistaen tarvittaessa korkeamman toimipistemäärän. Elinvoimakeskusten määrää voidaan kasvattaa enintään yhdellä elinvoimakeskuksella palveluiden turvaamiseksi molemmilla kansalliskielillä. Edelleen mahdollistetaan elinvoimakeskusten erikoistuminen ja keskinäinen työnjako."

Työ- ja elinkeinoministeriö sekä valtiovarainministeriö julkistivat 20.6.2024 hallituksen esitysluonnoksen uudistuksesta ja laittoivat sen laajalle lausuntokierrokselle. Samalla kerrottiin, että uudistuksessa on tarkoitus perustaa uusi valtakunnallinen Lupa- ja valvontavirasto ja kymmenen alueellista elinvoimakeskusta, joilla on pää- tai muu toimipaikka jokaisessa maakunnassa.

Elinvoimakeskusten päätoimipaikat vastaavat pääosin nykyisten kolmen vastuualueen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY) päätoimipaikkoja. Elinvoimakeskuksilla on pää- tai muu toimipaikka jokaisen maakunnan alueella. Pohjois-Pohjanmaa ja Kainuu muodostavat esityksen mukaan yhteisen elinvoimakeskuksen toimialueen, jonka päätoimipaikka olisi Oulussa ja toimipaikka Kajaanissa.

Lakiehdotus sisältää säännökset virastojen organisaatiosta, johtamisesta, tulosohjauksesta ja hallinnon järjestämisestä. Lainsäädännön kokonaisuus on laaja, ja muutoksia tulisi lähes 290:ään lakiin.

Uudet elinvoimakeskukset keskittyvät jatkossa vastaamaan alueiden kehittämisestä sekä rahoituksesta. Elinvoimakeskusten tehtävänä on hoitaa elinkeinotoiminnan edistämiseen ja yritystoimintaan, työllisyyteen, maatalouteen, maahanmuuttoon ja kotoutumiseen, liikenteeseen, alueiden käytön edistämiseen, vesitalouteen, luonnon monimuotoisuuden suojelun ja vesien hyvän tilan edistämiseen sekä kalatalouteen liittyviä tehtäviä alueillaan.

Osa elinvoimakeskusten tehtävistä on jatkossakin valtakunnallisia ja ne kootaan tiettyihin keskuksiin. Keskitettyjä tehtäviä ovat muun muassa vesitaloustehtävät, kalataloustehtävät, maanteiden kunnossapidon ja rakentamisen hankinta, vesienhoidon tehtävät sekä EU:n alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanotehtävät.

Kainuun maakuntahallitus on priorisoinut valtion aluehallinnon uudistuksen yhdeksi tärkeimmistä edunajamisen tehtävistä. Vaikuttamisen tavoitteena on ollut toimipaikka Kainuuseen, jolla olisi mahdollisimman paljon toimivaltaa.

Lausuntoluonnos toimitetaan maakuntahallitukselle myöhemmin ennen kokousta.

Lisätietoja maakuntajohtaja Riikka Pirkkalaiselta, puh. 040 539 5090 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuunliitto.fi

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus hyväksyy Kainuun liiton lausunnon.

Maakuntahallituksen päätös

Käydyn keskustelun jälkeen maakuntahallitus hyväksyi maakuntajohtajan ehdotuksen.

Lisäksi maakuntahallitus valtuutti maakuntajohtajan muotoilemaan lisäyksen elinvoimakeskusten keskitettyjen tehtävien riskistä suhteessa elinvoimakeskusten keskenään tasapainoiseen tehtävärakenteeseen ja asiakasnäkökulmaan.
